

Contemporary Conundrums

1 שו"ת ציץ אליעזר חלק כא סימן ג אודות איסור השתתפות עם הרפורמים בכל צורה שהיא

ב"ה י"ט סיון תשנ"ד. ירושלים עיה"ק תובב"א לכבוד הרה"ח וכו' מוה"ר מאיר ליב ראגאזניצקי שליט"א באנגליה

ה"ל שאלתו: רציתי לשאול חות דעתו הגדולה של כת"ר, היות ופנו אלי בע"ב מק"ק דעיר קארדיף שם שימש אמו"ר ז"ל ברבנות כמעט ארבעים שנה עד שעזב העיר לפני עשר שנים ונפטר בלונדון לפני שבע שנים. [ה"ה הגאון הרב מרדכי דוב ז"ל].

בשנת תש"ח כאשר התייסד הקהילה הרפורמית, תיקן כמה תקנות בכדי להפרידם מהקהילה הקדושה ושלא יתערבו כלל וכלל. וראשית כל, גזר שא"א להיות חבר בק"ק כאשר משתייכים אל הכת ג"כ, שנית, שלא יצטרפו לשום דבר שבקדושה ושלא יעלה אחד מהם לתורה במדה ובאים אל ביהכ"נ, תקנות אלו הוכנסו תוך חוקי הקהילה ע"י ז' טובי העיר במעמד אנשי העיר, וגם קיבלו הסכמה מביד"צ דלונדון בזמן שכיהן שם הגאון ר"י אברמסקי ז"ל, כעת רוצים כמה מבני העיר לבטל התקנות, והחדדים שהם המיעוט רואים בזה סכנה ליהדות הקהילה כמובן, ורוצים למנעם. הגם שאין לי יד בהוראה, הדבר נראה לי ברור שא"א לשנות התקנות משני טעמים, ראשית כל, דעתו של אמו"ר היתה שאסור עפ"י דין לתת עלי' למי שכופר וכו' מפני שברכותיו חסרים כוונת שם ומלכות וכמש"כ בתשובות אגרות משה בכמה מקומות. ובנוגע להשתתף בק"ק כבר הורו רבותינו בדורות שלפנינו שאסור להתחבר עם הרשעים כאלה וכו' וכו'...

ויפה גזר אומר בזמנו אביו הרב ז"ל "שא"א להיות חבר בק"ק כאשר משתייכים אל הכת ג"כ", וכיוון מדעתו להאיסור הכתוב וחתום בדור שלפנינו ע"י יותר ממאתים רבנים, ומובא בשו"ת מהר"מ שיק חאו"ח סימן ש"ו, דשם נאמר: "ואף אם יפצירו מנגדינו שלום יהיה לנו, אנו נעשה את שלנו ואתם עשו את שלכם, קבלו לכם רב או דיין שתוצו, רק נהיה לאגודה אחת וכו', אל תאבה ואל תשמע להם, כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים", והמהר"מ שיק שם מסיים וכותב "גם אני קבלתי ממך הגאון בעל חתם סופר זצ"ל להרחיק מהם ומהמונם כל מה דאפשר ושלא להיות באגודה אחת עמהם", יעו"ש ומה שמאריך עוד בזה.

2 שו"ת ציץ אליעזר חלק ה פתיחה פרק ו מהותו של הריפורם.

שאלוני. כיצד להגדיר מהותה של התנועה הריפורמית? האם יש להעריכה וליחסה במדת מה לכיתה דתית, ולו מזויפת, ולו גויית, או דבר אין לה לתנועה זאת עם הדת והאמונה.... תשובתי היא. לא זו בלבד שדבר אין לה לתנועה הריפורמית עם דת ואמונה, לא בטעמא ולא בממשא ולא בריחא, אין לה שום מגע כלל ועיקר לדתנו האמיתית המוכתרת ברמ"ח עשין ושס"ה ל"ת ודרך סלולה לה מדורי דורות באופני העבודה זו תפלה לפני צור העולמים, וגם מגע אין לה עם דתי יתר העמים שדרכי עבודה מיוחדים להם כדי להשיג רצון הבורא בדעתם המשובשת בדמותם שזה ההבדל רצונו הוא

3 שו"ת אגרות משה חלק או"ח ג סימן כה

אם רשאי לשכור חדר בביהכ"נ של עוברי דת להיות מיוחד לתפלה עבור שומרי תורה ח' אלול תשכ"ד. מע"כ ידידי הרה"ג ר' שלמה וואהרמאן שליט"א.

בדבר עיירה שאין שם ביהכ"נ לתפלה כדיני התורה רק ביהכ"נ של הקאנסערוואטיוויים שהם כופרים, וכאשר באו לשם עתה איזה משפחות שומרי תורה עשו מנין בבית של אחד וניתוספו עוד משפחות משומרי תורה עד שצר להם המקום, אם רשאים לשכור חדר לתפלה בביהכ"נ של הקאנסערוואטיוויים שיש בעיירה, יפה כתב כת"ר"ה שאסור, ואף שיש מקום לומר דאחרי שיתפרסם בעיירה שיש שם חדר להתפלל ליראי ה' ושומרי תורה יהיה לזה הדין דבמתני'... כן כיון שההולכים לביהכ"נ של הקאנסערוואטיוויים הם הרבה דהא היו כל בני העיר מתחלה רק שעתה נתקבצו מעט יראי ה' ושומרי תורה הרי הרואים יאמרו שהם מההולכים לביהכ"נ דהקאנסערוואטיוויין, ואיכא בזה האיסור שמראית /של מראית/ עין שבמתני' שם. והגע עצמך דהא בזמן שהדרך מיוחדת לאותו מקום אסור וכי איירי דוקא שכל בני העיר עובדין להע"ז הא פשוט שהוא אף בעיר שיש גם אלו שאין עובדין להע"ז ומ"מ אסור מפני החשד שנראה כמהלך לעובדה אף שיש להרואים לחשוב גם כהאמת שהולך לאלו שאין עובדין אלמא דכיון דהרוב הוא שעובדין יחשדו שהוא מהרוב. אך נראה דרק כשרוב גדול עובדין אסור ולא בסתם רוב מדשרי בדרך לעוד עיר אף אם היא קטנה כדלעיל.

והנה בעובדא דידן נראה שאף אם כבר יהיו הרבה שומרי תורה באופן שיהיה מיעוט גדול הניכר לכל שאין לאסור מדין מראית העין, מ"מ אין להתיר משום דבמדינה זו בעוה"ר הרבה מאנשים הפשוטים אין יודעין החלוק ויטעו לומר שהוא כעין שתי נוסחאות כהא דנוסחא אשכנז ונוסחא ספרד שאין קפידא לאיזה ביהכ"נ ליכנס, וכשיזדמן שלא יהיה מנין בחדר של שומר תורה יכנסו לביהכ"נ של הקאנסערוואטיוויים. וגם יש עוד לחוש שיהיה מי שישמע שדורש הרבאיי שלהם שהם ברוב דברי כפירה ומינוות וכשהוא כל כך סמוך יטה לבבו להכנס שמה לשמוע מה שדורש וכשיהיה ברחוק לא ישמע ולא יכנס....

4 שו"ת אגרות משה חלק יו"ד ב סימן קז

בדבר לקבל משרת מנהל ומורה בת"ת של בית כנסת דחפשים י"ט סיון תשכ"ג. מע"כ ידידי הרב הגאון המפורסם מוה"ר שמואל יאלוא שליט"א אב"ד בסיראקויו.

הנה לקבל משרת מורה ומנהל בת"ת של בית כנסת של קאנסערוואטיוויין אין רוח חכמים נוחה מזה, אך שאין לומר שהוא דבר איסור להיות מנהל ומורה בת"ת שלהם אם מניחים ללמדם תורת השי"ת ולהתפלל כראוי וגם שיהיה זה במקום אחר לא בביהכ"נ שלהם, ולכן אין מוחים לאלו שצריכים פרנסה מלקבל משרה כזו, כי הרי יש גם מעלה שגם בנייהם של הקאנסערוואטיוויין צריכים ללמד תורת השי"ת ואולי יתגדלו לתורה ומצות כיהודים כשרים. אבל לומר בשביל מעלה זו שיהיה רוח חכמים נוחה מזה לא מסתבר כלל משום שלעומת זה איכא חשש על עצמו שלא ימשך אחריהם מכיון שע"ז יהיה לו קורבה והתחברות עם הכופרים, וחז"ל חששו מאד להתרחק מהם....

Contemporary Conundrums

Visiting a Non-Orthodox Synagogue
Sources prepared by Rabbi Harvey Belovski